

In vitro veritas?

Parafrazując łacińskie powiedzenie "in vino veritas" — w winie prawda, można zapytać: Czy w in vitro, jako metodzie wspomaganego zapłodnienia, jest prawda?

Parafrazując łacińskie powiedzenie "in vino veritas" — w winie prawda, można zapytać: Czy w in vitro, jako metodzie wspomaganego zapłodnienia, jest prawda?

Czy metoda zapłodnienia *in vitro* jest godna polecenia z medycznego, prawnego i etycznego punktu widzenia? Krótki przegląd argumentów za i przeciw tej metodzie.

Za

Skuteczność w leczeniu niepłodności. Niepłodność dotyka w Polsce ok. 2 mln osób, a w rzeczywistości 4 mln, bo nie tylko kobieta chce mieć dziecko, ale i jej partner. Zapłodnienie *in vitro* jest jedną z najskuteczniejszych metod leczenia niepłodności i uszczęśliwiania tych, którzy przez lata nie mogli mieć dzieci. Rocznie w Polsce przeprowadza się ok. 6 tys. takich zabiegów. Mają ok. 30-procentową skuteczność. W ciągu dwudziestu lat urodziło się w jej wyniku kilkanaście tysięcy dzieci.

Upragnione dzieci. Zarzuty, że metoda *in vitro* narusza godność człowieka, są chybione, bo ciężce będące wynikiem zapłodnienia pozaustrojowego są traktowane z ogromną troską, a dzieci, które się z nich rodzą, są od poczęcia otoczone miłością tak bardzo oczekujących ich rodziców. Często są to dzieci wymodlone.

Naturalne niszczenie zarodków. Nawet jeśli w trakcie stosowania procedury *in vitro* dochodzi od zniszczenia zarodków, to przecież w naturze również się to zdarza, bowiem większość zapłodnionych w sposób naturalny jaj nie zagnieżdża się w macicy albo obumiera zaraz po zagnieżdżeniu.

Przechowywanie zarodków. W Polsce zamrożone zarodki przechowuje się do późniejszego wykorzystania przez kobiety, którym próba zagnieżdżenia zarodka w macicy czy donoszenia ciąży się nie powiodła. Jeśli zaś się powiodła, a zarodki pozostały, to i tak się je przechowuje dalej z możliwością wykorzystania przez inne pary.

To sprawa wyboru. Skorzystanie z metody *in vitro* powinno być tylko kwestią osobistego wyboru zainteresowanej pary. Nie każdy jest osobą wierzącą i nie musi poddawać się ograniczeniom nakładanym na wierzących. Żaden Kościół nie powinien żądać od władzy narzucania na całe społeczeństwo zasad wynikających jedynie z jego własnej teologii.

Przeciw

Zamrażanie zarodków i co dalej? Większość decydujących się na zastosowanie metody *in vitro* nie wie, że w jej wyniku powstaje wiele zarodków ludzkich i że tylko niektóre z nich zostaną wszczepione do organizmu kobiety, a pozostałe zostaną zamrożone, a z czasem zniszczone lub — jak w niektórych państwach — przeznaczone na eksperymenty.

Względy ochrony godności osoby ludzkiej. Procedura medyczna, która dopuszcza zabijanie zarodków ludzkich, nie powinna być prawnie dopuszczalna, gdyż godzi w ludzkie życie.

Społeczeństwo nie może decydować, które życie jest godne ochrony, a które nie. Godność ludzka nie jest wartością dekretowaną, czyli wywodzącą się z ludzkiego nadania, z woli ludzi, ale wartością rozpoznawaną, wywodzącą się z natury, przyrodzoną i nienaruszalną. Życie embrionu, płodu czy narodzonego dziecka to tak czy inaczej życie ludzkie, któremu należy się prawna ochrona.

Wątpliwości rozstrzygać na korzyść. Nawet jeśli część społeczeństwa ma wątpliwości, czy embrion to człowiek, to już sam fakt istnienia wątpliwości powinien wykluczyć stosowanie procedur medycznych, które narażają embriony na zniszczenie

i takie zniszczenie w perspektywie zakładają. Tak jak na polowaniu — jeśli coś się rusza w zaroślach, a myśliwy ma wątpliwości, czy to aby nie człowiek, nie strzela. Stara rzymska zasada prawna *in dubio pro reo* każe rozstrzygać wszelkie wątpliwości na korzyść oskarżonego (w tym przypadku embrionu).

Możliwość komercjalizacji. Są kraje (np. USA), w których *in vitro* to niezły biznes. Z dużym zyskiem handluje się zapłodnionymi zarodkami ludzkimi o wybranych cechach (np. niebieskookich blondynów).

Brak regulacji prawnych. W Polsce brak unormowań prawnych stosowania metody *in vitro*, co w perspektywie może prowadzić do komercjalizacji.

Faktyczny brak wyboru. Bardzo często bezdzietnym parom nie proponuje się w ogóle zbadania przyczyn bezpłodności i podjęcia działań mających na celu ich usunięcie, co umożliwiłoby naturalne zajście w ciążę. Idzie się na skróty, czyli stwierdza się bezpłodność i od razu proponuje metodę *in vitro*, przedstawiając ją jako najskuteczniejszą z istniejących. Nie ma więc wyboru między istniejącymi metodami, a jedynie między *in vitro* lub niczym.

Andrzej Siciński